

Meest gestelde vragen opleiding

1 Inleiding

In Nederland hebben we vele jaren inspanning verricht om te zorgen dat de leerlingen, die *leerachterstanden* hebben, zoveel mogelijk passende ondersteuning krijgen om zich tóch te kunnen ontwikkelen. Vanuit *het potentieel van het kind* wordt er alles gedaan om het kind te laten leren, groeien en ontwikkelen. Deze inspanningen zijn minder vanzelfsprekend voor leerlingen die een (flinke) *leervoorsprong* kennen. Zij redden zich wel, is de gedachte. Zij kunnen niet vanuit *hún potentieel* leren, groeien en ontwikkelen, tenzij ook voor deze leerling een passend onderwijs aanbod komt.

Gelijke kansen door ongelijk onderwijs

Dit is de basis in de opleiding specialist Hoogbegaafdheid. Meer informatie is te lezen op de speciale website over deze opleiding: www.specialisthoogbegaafdheid.nl

2 Praktische informatie opleiding

1. Wie gaat de opleiding verzorgen?

WijsSein biedt in samenwerking met het bedrijf *Onderwijs met Stijl* de jaaropleiding aan voor de scholen binnen het samenwerkingsverband Passend Onderwijs Zuid-Kennemerland (PO).

Informatie over de opleiding is te lezen op: www.specialisthoogbegaafdheid.nl

2. Wie zijn de docenten?

De docenten zijn Merel Sprong en Sonja Morbé. Informatie over de docenten is opgenomen aan het einde van dit document.

3. Wat is de studieomvang van de opleiding?

Er worden 5 modules gegeven gedurende ruim 1 jaar. De modules bestaan uit 10 hele dagen en 6 halve dagen: elke maand één hele dag opleiding en één keer per 2 maanden nog een halve dag werkbijeenkomst. In de zomervakantie worden er geen opleidingsdagen gepland.

Module	Dagen Dagdelen
Inzicht en signaleren van hoogbegaafde sensitieve leerlingen	2 hele dagen
Doelgericht leren en doorgaande leerlijn voor hoogbegaafde sensitieve leerlingen	2 hele dagen
Empathie voor en relatie met hoogbegaafde sensitieve leerlingen	3 hele dagen
Aan het werk met hoogbegaafde sensitieve leerlingen	3 hele dagen
Lerend ontwikkelen van onderwijs voor hoogbegaafde sensitieve leerlingen (maatwerk per deelnemer)	6 dagdelen (werkbijeenkomsten)

De module Empathie en relatie is uniek, omdat deze ingaat op de pedagogische sensitiviteit in relatie tot de meer- en hoogbegaafde leerling. Er wordt hiermee meer aandacht besteed aan leer- en gedragsproblematiek die (mede) ontstaat door de gevoelskant van de meer- en hoogbegaafde leerling en de pedagogische competentie van de leerkracht.

In deze module is een zeer praktijkgericht ervaring opdoen met 'lastige' gesprekken met ouders van hoogbegaafde kinderen, hoogbegaafde leerlingen en/of collega's over het thema hoogbegaafdheid. Dag 3 van de module wordt gegeven door twee personen: een hiervoor gespecialiseerde trainer en een trainersacteur.

De module Lerend ontwikkelen is maatwerk. We hebben deze module niet ingevuld met een vast thema, maar elk thema kan onderdeel zijn van deze module. Dit is afhankelijk van de ontwikkelvraag per cursist. Het zijn werkbijeenkomsten.

Voorbeelden van ontwikkelvragen: het opzetten van een plusklas, het ontwikkelen van beleid, een lessenreeks, een doorgaande leerlijn, een portfolio, een database, lerend netwerk of bepaalde screeningsinstrumenten.

Module	Totaal uren	Contacturen	Zelfstudie en praktijk toepassing
Inzicht en signaleren	30	14	16
Doelgericht leren en doorgaande leerlijn	30	14	16
Empathie en relatie	45	21	24
Aan het werk	53	21	32
Lerend ontwikkelen	42	18	24
Totaal	200 uur*		

Het is van belang te weten dat de zelfstudie en praktijkuren niet allemaal naast het werk worden gedaan. De praktijkopdrachten worden uitgevoerd tijdens de werkuren om zodanig de studiebelasting ook realistisch te houden.

De totale uren worden als volgt besteed:

- 35% vakinhoudelijk
- 35% didactisch-pedagogisch
- 30% professioneel handelen

4. Verplichte literatuur

Alle cursisten ontvangen een boekenlijst. Twee boeken zijn verplichte literatuur en zeer gewaardeerd door leerkrachten vanwege de praktische en heldere informatie in het Nederlands.

De volgende twee verplichte boeken worden door ons aan elke cursist verstrekt:

- Schrover, E. (2015) *Uitdagend onderwijs aan begaafde leerlingen*. Assen, Van Gorcum
- Bakx, A., Boer, E. de, Brand, M. van den, Houtert, T. van (2016) *Werken met begaafde leerlingen in de klas*. Assen, Van Gorcum

5. Wanneer en hoe laat wordt de opleiding gegeven?

De opleiding start 31 maart 2020. De planning wordt hieronder weergegeven.

Lesprogramma hele dagen (cursus 1 tot en met 4): 09.30 tot 15.30 uur

Lesprogramma dagdelen (cursus 5): 13.30 tot 16.30 uur

Opleidingsplanning: dinsdagen	
31 maart 2020	Module 1 dag 1
21 april 2020	Module 1 dag 2
28 mei 2020 (let op: donderdag)	Module 2 dag 1
16 juni 2020	Module 5 dag 1 (werkbijeenkomst)
<i>zomervakantie</i>	<i>zomervakantie</i>
08 september 2020	Module 5 dag 2 (werkbijeenkomst)
13 oktober 2020	Module 2 dag 2
3 november 2020	Module 3 dag 1
24 november 2020	Module 5 dag 3 (werkbijeenkomst)
08 december 2020	Module 3 dag 2
12 januari 2021	Module 3 dag 3
26 januari 2021	Module 5 dag 4 (werkbijeenkomst)
09 februari 2021	Module 4 dag 1
02 maart 2021	Module 4 dag 2
16 maart 2021	Module 5 dag 5 (werkbijeenkomst)
13 april 2021	Module 4 dag 3
18 mei 2021	Module 5 dag 6 (werkbijeenkomst)

6. Wat is de groepsgrootte?

De opleiding wordt verzorgd door twee docenten. Er is dus veel persoonlijke aandacht en begeleiding mogelijk. De groep bestaat uit maximaal 20 deelnemers.

7. Waar wordt de opleiding gegeven?

De opleiding wordt gegeven in Haarlem op het adres van het samenwerkingsverband PO-ZK, Schipholpoort 2 te Haarlem.

8. Wat zijn de kosten van de opleiding?

De kosten van de opleiding worden betaald vanuit de subsidie van het project Versterking onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen.

Inbegrepen zijn:

- Koffie, thee, lunch
- 10 hele opleidingsdagen (module 1 tot en met 4)
- 06 dagdelen werkbijeenkomsten (module 5)
- certificaat
- onderwijs en begeleiding van twee docenten
- twee opleidingsboeken
- cursisten map (fysiek)
- online toegang tot alle materiaal van de opleiding

9. Is de opleiding geregistreerd in Leraarportfolio?

Alle modules zijn per module geregistreerd bij Leraarportfolio. Direct na voldoende afronding van een module is het voor de cursist mogelijk de module bij Leraarportfolio te registreren. Het doel van Leraarportfolio is aantoonbaar te blijven professionaliseren als leerkracht.

Na afloop van de jaaropleiding ontvangt de cursist een certificaat met de behaalde kennis en vaardigheidsdoelen (inclusief de registratiecodes voor registratie in Lerarenportfolio).

10. Hoe geef ik me op voor de opleiding?

De opleiding biedt plaats aan 20 deelnemers. Om het beschikbaar aantal plaatsen zo eerlijk mogelijk te verdelen is het noodzakelijk je aan te melden bij de projectleider van het samenwerkingsverband Maria Zaal (email: m.zaal@po-zk.nl) Doe dit zo snel mogelijk maar uiterlijk voor 1 december 2019. In december ontvang je bericht of je definitief geplaatst bent voor de opleiding. Hierbij wordt gekeken naar een zo evenredig mogelijke verdeling over de scholen en schoolbesturen van ons samenwerkingsverband.

Na plaatsing ontvang je een aanmeldformulier van de cursusleiding.

3 Inhoudelijke informatie opleiding

Hieronder vind je per module informatie over de opleiding. Ook is er een link naar de brochure van de module met meer informatie (de brochures worden binnenkort aangepast aan de nieuwe huisstijl en kleine inhoudelijke correcties).

1. Module 1 Inzicht en signaleren van hoogbegaafde sensitieve leerlingen

De leerkracht vertelt: "Ik merk bij ons op school dat de hoogbegaafde leerlingen alleen gezien en erkend worden als ze altijd hoge scores halen. Ze moeten het ook altijd goed doen, anders zijn ze niet hoogbegaafd. En als ze lage scores halen, dan zijn ze per definitie niet hoogbegaafd."

In 2 dagen leer je:

Wat de definities en profielen van hoogbegaafdheid zijn. Zo kun jij een doelgroep formuleren passend bij jouw school en weet je wie je wilt gaan signaleren.

Het signaleren van de hoogbegaafde leerlingen. Ook de moeilijke doelgroepen, zodat jij deze niet meer over het hoofd ziet.

Het interpreteren van een IQ test. Zodat je in gesprek kunt gaan met ouders.

Hoe iedereen snel en langzaam denkt en wat de gevolgen daarvan zijn. Zo kun jij signalen van leerlingen beter gaat waarnemen en beoordelen.

Het verschil en de overlap tussen hoogbegaafdheid en een leerprobleem (twice exceptional & misdiagnoses). Zodat jij de leerling kan begeleiden om de hoogbegaafde kenmerken in te zetten voor betere leerresultaten.

Meer informatie over deze module kun je hier downloaden:

<https://mappenspecialisthoogbegaafdheid.nl/s/ZO0FAXmyzKEA49T>

2. Module 2 Doelgericht leren en doorgaande leerlijnen voor hoogbegaafde sensitieve leerlingen

De leerkracht vertelt: "De leerlingen willen uitdagende leerdoelen. Ik zie dan dat mijn collega's dit doen door het inzetten van de 'hogere leerlijn'. Maar is dit nu de meest geschikte oplossing? Wat zijn eigenlijk de verrijkende leerdoelen voor deze leerlingen en hoe kies je? En mijn ervaring is dat het boekje 'rekentijgers' na enkele maanden meer een 'papieren tijger' wordt."

In 2 dagen leer je:

Wat compacten en verrijken (verdiepen, verbreden, versnellen) inhoudt. Zodat jij een aangepast verrijkend lesprogramma kan maken voor meer/hoogbegaafde leerlingen.

Welke leerdoelen voor hoogbegaafde leerlingen echt verrijkend zijn. Zodat jij een keuze kunt maken om de leerling met plezier en met zijn potentie te laten leren.

Hoe je doelen helder en haalbaar kunt formuleren. Zodat jij, de leerling en collega's precies weten wat er verwacht wordt en het motiverend werkt om daar naar toe te werken.

Hoe je de doelen afstemt op beschikbare tijd, middelen en samenwerking. Zodat jij opgelucht aan de slag kan en gesteund wordt door school.

Hoe je het schoolbeleid kan vormgeven. Zodat jij met de directie en/of werkgroep aan de slag kan om een eigen visie op passend onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen kan gaan vormen op jouw school.

Meer informatie over deze module kun je hier downloaden:
<https://mappenspecialisthoogbegaafdheid.nl/s/ZO0FAXmyzKEA49T>

3. Module 3 Empathie en relatie met hoogbegaafde sensitieve leerlingen

De leerkracht vertelt: "Niet iedereen kan laten zien wat ze in huis hebben, de kinderen zijn eigenlijk hun eigen grootste vijand, door de drempels die ze zelf leggen, het moet zo in het moment vallen, timing en schakeltijd is heel belangrijk bij deze kinderen, ze zijn gevoelig. Ook zijn ze zo bezig met de verwachting van anderen. Het blijft zoeken hoe je het beste met ze om kan gaan."

In 3 dagen leer je:

Welke soorten intense gevoelens hoogbegaafde leerlingen hebben en wat de potentie van deze gevoelens is. Zo weet jij hoe je dit op een positieve manier kan inzetten en de last hiervan in de klas en voor het kind kan verminderen.

Over het asynchroon ontwikkelen en de sociaal-emotionele ontwikkelingen. Op deze manier weet jij waar de hoogbegaafde leerling aan toe is.

Wat hoogbegaafde leerlingen belangrijk vinden aan een leerkracht. Zo krijgt of behoudt je een goede relatie met deze leerlingen en daarmee de leerresultaten verbetert.

Op een ontspannen manier communiceren met ouders. Zo voelt iedereen zich gehoord, ontstaat er vertrouwen in de gemaakte afspraken en wordt jij als leerkracht gewaardeerd.

Hoe je communiceert en relatie legt met een hoogbegaafde leerling: die onderpresteert, faalangstig is, perfectionistisch is, een sterke eigen wil heeft, alles buiten zichzelf legt, (over)gevoelig reageert of een heel sterk rechtvaardigheidsgevoel heeft. Hierdoor kan je het beste uit een situatie of relatie halen. Voor jezelf en de leerling.

Meer informatie over deze module kun je hier downloaden:
<https://mappenspecialisthoogbegaafdheid.nl/s/ZO0FAXmyzKEA49T>

4. Module 4 Aan het werk met hoogbegaafde sensitieve leerlingen

De leerkracht vertelt: "Maar wat moet je nu dóen in de praktijk? Mijn ideaalplaatje is eigenlijk dat het ook echt geïntegreerd is in je dagelijks lesgeven. Bijvoorbeeld breintijd of bloom-lessen: hier heeft iedereen wat aan. Maar wat is de beste aanpak en hoe doe ik dat dan?"

In 3 dagen leer je:

Wat onderpresteren inhoudt en hoe motivatie werkt. Zo kun jij onderpresteren voorkomen en ook de hoogbegaafde leerling weer gemotiveerd op eigen niveau wil werken en presteren.

Hoe de leerlingen zich kunnen ontwikkelen in zelfstandig en doelgericht werken. Waarbij

impulsen onder controle komen en doelen gehaald gaan worden (executieve functies).

Gebruik maken van de verschillende denkniveaus. Zo zet je de hoogbegaafde leerlingen zelf aan het denken op een manier die bij ze past.

Hoe je verrijkingsmateriaal kunt beoordelen. Zodat alleen materialen worden aangeschaft die passend zijn bij de leerdoelen van de leerlingen.

Wat faalangst inhoudt en hoe je leerlingen begeleidt die hier last van hebben. Zo geeft je alle leerlingen de kans zelfvertrouwen te ontwikkelen. En gaan ze met een gezonde spanning nieuwe opdrachten en toetsen aan.

Wat nodig is om hoogbegaafde leerlingen te leren leren. Hiermee lukt het jou om de leerling een stapje buiten de comfortzone te komen en uit te dagen tot ontwikkelen. Om meer strategieën te ontdekken en de gevoelens van leren te accepteren.

Meer informatie over deze module kun je hier downloaden:

<https://mappenspecialisthoogbegaafdheid.nl/s/ZO0FAXmyzKEA49T>

5. Module 5 Lerend ontwikkelen voor hoogbegaafde sensitieve leerlingen

De leerkracht vertelt: "Ik ben ook gestart met plusklassen voor de groepen 5/6 en 7/8. Ik vind het leuk, maar merk dat ik te weinig tijd heb om het goed te doen en dat is frustrerend. Wat ik mis is tijd, ruimte, middelen om dit te doen, ondersteuning. Ik heb volop kennis, maar ik kan er niet genoeg mee doen".

In 6 halve dagen:

Krijg je gedurende één schooljaar de tijd om onder deskundige begeleiding een product te ontwikkelen. Een product waar je je wat aan hebt op school, in de klas of bovenschools. Zo kun je in de praktijk, *op je eigen manier*, aan de slag met wat je hebt geleerd tijdens de opleidingsdagen. Maar je krijgt meer. We delen samen alle producten die we maken binnen de opleiding. Je krijgt dus toegang tot de database met de producten van alle cursisten van de opleiding (natuurlijk niet schoolspecifieke delen zoals het beleid).

Voorbeelden van producten:

- Beleidsplan voor school of bestuur
- Doorgaande compacte leerlijnen Taal
- Doorgaande compacte leerlijnen Rekenen
- Lessenreeks executieve functies
- Aannamebeleid en protocollen
- Lessenreeks mindset
- Inrichten van plusklas
- Aanbod voor kleuters

Meer informatie over deze module kun je hier downloaden:

<https://mappenspecialisthoogbegaafdheid.nl/s/ZO0FAXmyzKEA49T>

4 Docenten

Sonja Morbé

“Leerkrachten weten dat elk kind zich kan ontwikkelen, maar niet met hetzelfde onderwijs”

Gelijke kansen door ongelijk onderwijs: daar geloof ik in. Ieder kind mag zijn potentieel ontwikkelen en dit kan niet door ieder kind hetzelfde onderwijs te geven. Dit vinden we logisch voor kinderen met een flinke achterstand. Dit is ook logisch voor kinderen met een flinke voorsprong. Nascholing en ondersteuning van de leerkrachten en directie zijn absolute voorwaarden om de basisondersteuning voor deze leerlingen te realiseren.

Ik ben werkzaam als specialist hoogbegaafdheid in mijn bedrijf [WijsSein](#). Zo ontwikkel ik opleidingen, begeleid ik onderzoeken, projecten en beleid in het kader van passend onderwijs voor hoogbegaafde

leerlingen. Ook richt ik voltijds onderwijs voor hoogbegaafde leerlingen in.

Ik werk samen met scholen, plusklassen, besturen, samenwerkingsverbanden en opleidingsinstituten (bijvoorbeeld Hogeschool Utrecht en Novilo Talentbegeleiding). Ook sla ik graag een brug tussen scholen en ouders.

Leerkrachten zeggen dat ik het talent heb om iets ‘ogenschijnlijk ingewikkelds’ in hapklare taal uit te leggen. Ik hou van verheldering, bewustwording, sensitiviteit, structuur en praktisch handelen. Van potentieel naar resultaat. Ook bij de hoogbegaafde sensitieve leerlingen.

Merel Sprong

“Leerkrachten weten wat leerlingen nodig hebben om te leren”

Deze kwaliteit wil ik graag samen verder perfectioneren, zodat ook alle hoogbegaafde leerlingen goed worden gezien.

Ik ben werkzaam als begeleider en co-teacher op basisscholen in mijn bedrijf [Onderwijs met Stijl](#). In mijn werk ga ik uit van de eigen unieke stijl van de leerkracht om van daaruit onderwijs vorm te geven. Met als resultaat dat het onderwijs zowel bij de leerling als bij de leerkracht past. Om die reden doe ik niet aan vaste richtlijnen en structuren (die zijn alleen goed voor een burn-out). Kaders en randvoorwaarden liggen mij meer.

Zelf heb ik ruim 8 jaar voor de klas gestaan en daarbij de functie van specialist hoogbegaafdheid gehad. Zo was ik verantwoordelijk voor de plusklas, het vormgeven van passend onderwijs voor deze doelgroep en het ontwikkelen van beleid.

Als leerkracht deed ik mijn best om uitdagend werk te vinden voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen. Ondanks mijn goed bedoelde pogingen kreeg ik vaak te horen: 'Juf, dit is saai!' Door de twijfel die zo bij mij ontstond, voelde het geven van passend onderwijs als een worsteling. Dit aanmodderen wil ik collega leerkrachten graag besparen. Je hoeft er niet alleen voor te staan.